

WAŻNY INTERES SŁUŻBY, CZYLI POLICYJNY "WOREK BEZ DNA"?

"Ważny interes służby" to jedna z najczęściej stosowanych w Policji fakultatywnych przesłanek zwolnienia ze służby. Jak jeszcze parę lat temu podkreślali policyjni związkowcy, przepis ten "wpływa fatalnie na atmosferę służby, jest wykorzystywany instrumentalnie, co rodzi obawy i niepewność wśród funkcjonariuszy, godzącą w bezpieczeństwo obywateli i prawidłowo rozumiany interes służby". Do tej pory jednak funkcjonariuszom nie udało się przekonać szefostwa formacji, że należy go z ustawy o Policji usunąć lub zmienić.

Zgodnie z przepisami, a dokładnie art. 41 ust. 2 pkt. 5 ustawy z 6 kwietnia 1990 roku o Policji, policjanta można zwolnić "gdy wymaga tego ważny interes służby" (termin ten funkcjonuje również w tej samej wersji, lub innej lecz o krzyżującym się zakresie przedmiotowym, w innych służbach, poza Centralnym Biurem Antykorupcyjnym oraz Strażą Marszałkowską). Jak dowiedział się InfoSecurity24.pl, formacja w latach 2015-2019 skorzystała z tej "opcji" 622 razy. A dokładnie, 71 funkcjonariuszy zwolniono w oparciu o wspomniany przepis w 2015 roku, 90 - w 2016 roku, 162 - w 2017 roku, 138 - w 2018 roku oraz 161 - w 2019 roku. Dla porównania, zwolnienia ze służby za przewinienia dyscyplinarne w policji w 2019 roku to 20 przypadków. Najwięcej, w tym samym okresie, odnotowano ich w 2015 roku, bo 45.

Zespół prasowy Komendy Głównej Policji poinformował redakcję, że Biuro Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej nie gromadzi jednak danych, w oparciu o które mogłoby wskazać przesłanki faktyczne zastosowania tego konkretnego przepisu w odniesieniu do zwolnionych funkcjonariuszy. Oznacza to, że KGP nie mogła odpowiedzieć na przesłane przez redakcję pytanie, dotyczące podstaw zastosowania wskazanego punktu w stosunku do policjantów. Komenda nie była również w stanie odpowiedzieć na pytanie dotyczące tego, czy któryś z mundurowych zwolnionych ze służby w latach 2015-2019 wrócił do służby, np. po zaskarżeniu decyzji o zwolnieniu i podjęciu kroków prawnych. KGP nie prowadzi bowiem statystyk, na podstawie których można byłoby to stwierdzić.

Funkcjonariusz bez szans?

Jak jeszcze w lutym br. podkreślali policyjni związkowcy, "sądy administracyjne w orzecznictwie wskazują na niedopuszczalność kontroli i oceny słuszności i celowości decyzji przy zwolnieniu funkcjonariuszy z powodu <<ważnego interesu służby>>". "Przy takim nastawieniu sądów funkcjonariusz praktycznie nie ma żadnych szans na korzystne rozstrzygnięcie" - informowali związkowcy. Jak dodali, "przy podejmowaniu decyzji komendant może znaleźć bez problemu pozaustawowe przesłanki zwolnienia policjanta ze służby".

Biorąc dodatkowo pod uwagę stanowisko TK (Trybunału

Konstytucyjnego - przyp. red.), który stwierdza, że zasadę domniemania niewinności wobec funkcjonariuszy należy stosować z ograniczeniem to wyraźnie widać, że funkcjonariusz jest dyskryminowany, gdyż nie może korzystać z pełni praw do obrony, co gwarantuje mu Konstytucja RP.

komunikat [NSZZ Policjantów](#)

Związkowcy opublikowali również opinię prawną prof. nadzw. dr hab. Jerzego Paśnika, który opisał wybrane kwestie teorii i praktyki dotyczące m.in. ważnego interesu służby jako przesłanki rozwiązania stosunku służbowego z funkcjonariuszem. Jak czytamy w dokumencie, "pojęcie ważnego interesu służby ma charakter niedookreślony i wymaga skonkretyzowania, uwzględniającego również uwarunkowania faktyczne konkretnej sprawy".

Czytaj też: [Ponad 2 tys. wakatów więcej w 3 miesiące. Policyjne kadry w obliczu koronawirusa](#)

Przeгляд bogatego orzecznictwa sądów administracyjnych pozwala na wyodrębnienie 2 rodzajowych przyczyn o charakterze materialnym, wyznaczających ramy ważnego interesu służby, które następnie były doprecyzowywane wskazaniem konkretnych okoliczności faktycznych. (...) Jednocześnie nie sposób nie zauważyć, że w ostatnim dziesięcioleciu coraz częściej zaczęła się utrwałać nowa linia orzecznicza, zgodnie z którą przesłanka ważnego interesu służby ma zastosowanie w sytuacji, kiedy nie można rozwiązać stosunku służbowego z funkcjonariuszem na korzystniejszej podstawie prawnej bądź każdej innej.

opinia prawna prof. nadzw. dr hab. Jerzego Paśnika

Jak podkreśla autor opinii, przegląd orzecznictwa sądów administracyjnych, kontrolujących decyzje ostateczne w tych sprawach wskazuje, że przesłanka ta wykorzystywana jest przez uprawnione organy jako podstawa do zwolnienia ze służby funkcjonariusza z każdego innego powodu niż wymieniony w przepisach pragmatycznych. "Jednocześnie taka praktyka jest co do zasady aprobowana przez sądy administracyjne, które dla uzasadnienia takiego stanowiska powołują się na uznaniowy charakter tych decyzji, co w konsekwencji deklaruowaną zasadę wzmożonej ochrony stosunku służbowego funkcjonariusza (...) czyni co najmniej iluzoryczną" - dodaje.

(...) analiza praktyki wskazuje na systematyczną wykładnię rozszerzającą stosowania przesłanki ważnego interesu służby, za którą uznawano nie tylko każdą okoliczność faktyczną, nie ujętą w pozostałych obligatoryjnych lub fakultatywnych podstawach rozwiązania stosunku służbowego, ale w szeregu rozwiązaniach zastępującą wyliczone podstawy zwolnienia ze służby a taka oczywiście wadliwa praktyka

została w znaczącym stopniu zaaprobowana przez sądy administracyjne.

opinia prawna prof. nadzw. dr hab. Jerzego Paśnika

Zresztą, jeszcze w 2017 roku NSZZ Policjantów skierował petycję do ówczesnej szefowej rządu, premier Beaty Szydło, w sprawie uchylenia przepisów umożliwiających zawieszanie lub zwalnianie funkcjonariuszy Policji ze względu na dobro służby lub ważny interes służby. Jak podkreślali wtedy związkowcy, w piśmie podpisanym przez szefa NSZZP Rafała Jankowskiego, "przepis ten wpływa fatalnie na atmosferę służby, jest wykorzystywany instrumentalnie, co rodzi obawy i niepewność wśród funkcjonariuszy, godzącą w bezpieczeństwo obywateli i prawidłowo rozumiany interes służby". Mundurowi apelowali, by szefowa rządu podjęła kroki zmierzające do uchylenia lub nowelizacji przepisów, "która doprowadziłaby do przyjęcia bardziej czytelnych postaw, z których przełożony z uwagi na ważny interes służby mógłby zwolnić policjanta".

"Worek bez dna"

Jak oceniała mec. Magdalena Będziejewska-Michalska, radca prawny w Biurze Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej KGP na stronie miesięcznika "Policja 997" (*Zwolnienie ze służby - podstawy fakultatywne (cz. I) Ustawa o Policji art. 41 ust. 2 z 4 czerwca 2019 roku*), "przesłanki fakultatywne" (a taką właśnie jest <<ważny interes służby>> - przyp. red.) mają to do siebie, iż ocena konieczności ich zastosowania należy właśnie do uznania administracyjnego organu" i "powoduje to ograniczoną kontrolę sądową". W tym przypadku, jak tłumaczy mecenas, kontrola ta sprowadza się do zbadania, "czy zaskarżona decyzja nie nosi cech dowolności, to jest czy organ administracji wybrał prawnie dopuszczalny sposób rozstrzygnięcia oraz czy wyboru takiego dokonał po ustaleniu i rozważeniu okoliczności istotnych dla sprawy". Powołuje się również na wyrok z 11 kwietnia 2018 r. w sprawie o sygn. akt I OSK 1980/16, kiedy to sąd stwierdził m.in., że sądy nie mogą "wkraczać w kompetencje organów Policji i oceniać słuszności realizowanej przez nie polityki kadrowej".

Czytaj też: [Policja policzy minuty. Zmiany w rozliczaniu czasu służby](#)

"Innymi słowy organ ma prawo wyboru zastosowania prawnych konsekwencji pewnych zachowań policjanta lub zdarzeń z jego udziałem według swej oceny" - podkreśla mecenas. Co ważne, dodaje, że w ramach tych fakultatywnych przesłanek (zawartych w art. 41 ust. 2 ustawy o Policji), "przełożeni w sprawach osobowych częściej korzystają z pewnych możliwości prawnych, niż z innych", a "jedną z najczęściej stosowanych przesłanek zwolnienia jest tzw. <<ważny interes służby>> zwany potocznie <<dobro służby>>".

Zgodnie z treścią art. 41 ust. 2 pkt 5 ustawy o Policji, policjanta można zwolnić ze służby, gdy wymaga tego ważny interes służby. Ten lakoniczny wydawałoby się zapis, stanowi potężną "broń" przełożonego. Można powiedzieć o nim "worek bez dna". I jakkolwiek nie jest to oczywiście prawda, to rzeczywiście ma on zastosowanie do wielu stanów faktycznych.

mec. Magdalena Będziejewska-Michalska

Przykładowo, przepis ten zastosowano wobec funkcjonariuszki z Rzeszowa, w przypadku której Komisja Lekarska MSWiA 6 lutego 2019 r. uznała ją za zdolną do służby, ale z ograniczeniami. Jak relacjonował jeszcze w czerwcu 2019 roku [Rzecznik Praw Obywatelskich Adam Bodnar, który zajął się jej sprawą](#), komisja stwierdziła, że w KWP Rzeszów nie ma stanowiska, na którym mogłaby ona pełnić służbę. Podobnej odpowiedzi udzielili Komendanci podległych KWP Rzeszów jednostek Policji. W związku z tym wszczęto postępowanie ws. zwolnienia jej z policji, "z uwagi na ważny interes służby". "Ważny interes służby" pojawił się również w sprawie, którą we wrześniu 2019 roku komentował szef NSZZP Rafał Jankowski. Po wypadku, w którym udział brał 39-letni funkcjonariusz prewencji z Wielunia, mężczyzna odszedł z miejsca wypadku. Jak opisują związkowcy, po przejściu 20 kilometrów wzdłuż drogi upadł, a przypadkowi przechodnie znaleźli go po ok 10 godzinach po wypadku. Funkcjonariusz miał obrażenia głowy i klatki piersiowej, a badanie wykazało, że jest trzeźwy. Jak stwierdził w prokuraturze, z tragicznego dnia niewiele pamięta. "Jego przełożony chce go wyrzucić z policji, jak enigmatycznie stwierdziła rzeczniczka łódzkiej policji: <<ze względu na ważny interes służby>>" - informował NSZZP.

Mecenas Magdalena Będziejewska-Michalska wylicza we wspomnianej wcześniej publikacji "najbardziej oczywiste przypadki, w których przełożeni sięgają po ten przepis", ale podkreśla również, że "najogólniej mówiąc, to co stanowi przewinienie dyscyplinarne może także stać się podstawą do zwolnienia policjanta ze służby w Policji". Jak zaznacza, i co wskazano wcześniej, ustawa o Policji nie definiuje pojęcia "ważny interes służby", ale "w orzecznictwie powszechnie jednak przyjmuje się, że przy odczytywaniu treści powyższego zwrotu należy sięgnąć przede wszystkim do przepisów regulujących cele i zadania Policji oraz szczególny status funkcjonariuszy tej formacji". Sytuacja ta raczej w najbliższym czasie się nie zmieni. Jak bowiem poinformował redakcję Zespół Prasowy KGP, "Biuro Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej Komendy Głównej Policji nie planuje poddania inicjatywie ustawodawczej zmian w ustawie o Policji mających na celu zdefiniowanie znaczenia sformułowania <<ważnego interesu służby>>."